

Nr 99.

Av herr **Bergman m. fl.**, om förbud mot starka dryckers tillverkning av ämnen, som äro användbara till livsmedel och djurutfodring, samt om ytterligare nedsättning av inbryggningsstyrkan vid tillverkning av vissa maltdrycker.

Genom talrika framställningar från korporationer och enskilda samt från offentliga möten och genom talrika pressuttalanden från skilda delar av landet ha starka uttryck givits åt ett uppenbarligen ganska allmänt missnöje med det förhållandet, att särskilt under nuvarande tidsläge med ransonering av livsmedelstillgången av olika slag, det oaktat starka drycker alltjämt få tillverkas och det till och med av ämnen som äro användbara till livsmedel och husdjursfoder. Vissa inskränkningar ha visserligen ägt rum, men de synas oss och en stor allmänhet ingalunda tillfredsställande. I tider som dessa borde *all* sådan användning av livsmedel och fodermedel vara utesluten. Detta är en uppfattning som delas av vida lager av befolkningen. Vi torde icke misstaga oss, om vi uttala den förmodan att denna mening omfattas av det avgjorda flertalet av Sveriges folk.

Från vederbörligt håll, bl. a. genom ett interpellationssvar av folkhushållningsministern, har meddelats vad hittills åtgjorts i saken. Vid den år 1934 genomförda regleringen av brännvinstillverkningen var frågan om möjligheterna att vid denna tillverkning nedbringa förbrukningen av spannmål föremål för uppmärksamhet. Med stöd av bestämmelserna i 13 § brännvinstillverkningsförordningen har Kungl. Maj:t bemyndigat statens potatismjölsmämnad att meddela föreskrifter om de råämnena, som jämte potatis få användas vid brännerierna. Dessa föreskrifter innebära, att endast så stor kvantitet spannmål får användas, som av tekniska skäl måste tillsättas vid potatisbränningen. Ingen brödsäd utan endast foderspannmål får användas. Vissa maximikvantiteter äro föreskrivna: större mängder spannmål få icke användas än som i genomsnitt motsvarar 2,8 kg. korn eller 4,2 kg. blandsäd per hektoliter inmäskad potatis. I genomsnitt för de sex senaste tillverkningsåren uppgivas omkring 5.000 ton spannmål ha använts för brännvinsbränning per år. Genom den begränsning av bränningen i jämförelse med de senaste åren, som äger rum under nuvarande tillverkningsår, beräknas spannmålsförbrukningen vid brännerierna under innevarande tillverkningsår komma att uppgå till omkring 3.600 ton. Detta gäller nu brännvinstillverkningen av spannmål.

Spannmål användes även vid framställning av maltdrycker. De skattepliktiga bryggeriernas maltförbrukning lär under senare år ha motsvarat 35.000

å 40.000 ton korn. Statens livsmedelskommission upptog visserligen under första hälften av september förhandlingar med bryggeriindustrien angående inskränkning av bryggeriernas inköp av malkorn. Men det förutsattes icke desto mindre att bryggerinäringen därigenom icke behövde räkna med någon minskad malttillgång, enär bryggerierna lågo inne med stora lager av såväl korn som malt från föregående konsumtionsår. Överenskommelse träffades av innebörd, att korninköpen för de skattepliktiga bryggerierna skulle inskränkas till ungefär hälften av de normala, således till omkring 20.000 ton. Kommissionen undersökte vidare möjligheterna att ifrån utlandet införskaffa såväl korn som malt, varigenom användningen av svenskt korn skulle kunna inskränkas. För underlättande av en sådan import har livsmedelskommissionen föreslagit Kungl. Maj:t ett temporärt slopande av korn- och malttullen. I anslutning härtill har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 22 november 1940 förordnat att omalet korn och malt, även krossat, skola vara tullfria från och med den 25 november 1940 tills vidare till och med den 30 juni 1941.

Man måste inför dessa upplysningar starkt ifrågasätta om det kan anses ha varit nödvändigt eller ens önskvärt att för upprätthållande av oförminskad öltillverkning ej blott en icke ringa kvantitet svenskt korn utan även t. o. m. utländsk import ombesörjdes. Borde ej i stället allt ha gjorts för att motverka ett öldrickande, som icke kan ligga vare sig i folkhälsans, den goda ordningens eller försvarskraftens intresse?

I detta sammanhang bör även erinras om att bryggeriernas rätt att inköpa svensk säd senare nedsatts med 5.000 ton, motsvarande 12,5 procent av deras normala behov av spannmål. Då fodertillgången i genomsnitt minskats med c:a 25 procent och bristen på fodersäd vållar särskilt svåra bekymmer, borde en större nedsättning av bryggeriernas förbrukning kunnat ske.

Med tillfredsställelse bör noteras, att den i rätt riktning gående åtgärden vidtagits, att högsta inbryggingsstyrkan sänkts från 10,5 till 8,2 procent. Men varför icke i detta avseende gå lika långt ned som skedde under förra världskrigets motsvarande kris, då gränsen blev 7,5 procent? Ju lägre gränsen sättes, desto mer sänkes även alkoholhalten, varigenom ölets skadeverkningar i samma mån minskas.

Vad användningen av potatis för spirituosatillverkning angår, framgår av tillgängliga upplysningar att några inskränkningar skett, men att likväl en tillverkning av c:a 80.000 ton potatis skulle kunna medgivas.

Emellertid anser en mycket stor allmänhet att under nuvarande förhållanden överhuvud användning av potatis för starka dryckers tillverkning ej borde förekomma och ingalunda är nödvändig. Även om behovet av matpotatis skulle kunna fyllas trots sådan tillverkning, återstår frågan om husdjursutfodringen, som för närvarande är en brännande fråga, och varvid potatis är användbar, liksom även för stärksetillverkning.

Efter hemställan av Riksdagens nykterhetsgrupp få vi därför föreslå,

att riksdagen måtte besluta att hemställa till Kungl. Maj:t om nödiga åtgärders vidtagande

- 1) till förhindrande av fortsatt tillverkning av brännvin av ämnen användbara till livsmedel och till djurutfodring, i varje fall efter innevarande tillverkningsperiods utgång;
- 2) samt till ytterligare nedsättning av inbryggingsstyrkan vid tillverkning av pilsner.

Stockholm den 23 januari 1941.

J. Bergman.

John Björck.

P. J. Näslund.

E. A. Lindblom.